

Dr. Anıl KÖROĐLU

Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı

**MEDENÎ USÛL HUKUKU BAKIMINDAN
ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI**

(Çift Taraflı Dava Teorisi Işığında Bir İnceleme)

	(2) Ortaklığın Giderilmesi Davasının Elbirliği Mülkiyetinin Paylı Mülkiyete Çevrilmesi Davasından Ayrılması.....	11
	(3) Diğer Durumlar.....	14
II.	MEDENÎ USÛL HUKUKUNDA İKİ TARAF PRENSİBİ VE ÇOK TARAFLI DAVA KAVRAMI BAKIMINDAN ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	17
	A. Medenî Usûl Hukukunda İki Taraf Prensibi.....	17
	1. Bir Davada Uyuşmazlık İçinde Sadece İki Tarafın Bulunması.....	17
	2. Bir Tarafın Aynı Davada Hem Davacı Hem de Davalı Olamaması.....	19
	3. Çekişmesiz Yargıda İki Taraf Prensibinin Geçerli Olmaması.....	21
	4. Medenî Usûl Hukukundaki Çeşitli Kurumların İki Taraf Prensibi Kapsamında Değerlendirilmesi	21
	a. Dava Arkadaşlığı.....	21
	b. Davaya Müdahale.....	22
	(1) Aslî Müdahale.....	22
	(2) Fer'î Müdahale.....	23
	c. Cumhuriyet Savcısının Davada Taraf Olarak Yer Alması.....	24
	B. Medenî Usûl Hukukunda Çok Taraflı Dava Sistemi	25
	C. Her İki Sistemin Değerlendirilmesi	29
	Ç. İki Taraf Prensibi Bakımından Ortaklığın Giderilmesi Davası	34
III.	ÇİFT TARAFLI DAVA OLARAK ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	37
	A. Medenî Usûl Hukukunda Çift Taraflı Dava	37
	1. Çift Taraflı Dava Kavramı.....	37
	a. Anlamı.....	37
	b. Terim Sorunu.....	41
	2. Çift Taraflı Davaların Özellikleri	42

a.	Tarafların Aynı Anda Hem Davacı Hem Davalı Olarak Değerlendirilmesi	42
b.	Davanın Kabul Edilmesi Durumunda Davalı Lehine de Hüküm Kurulması.....	43
3.	Çift Taraflı Dava Örnekleri.....	44
a.	Ortaklığın Giderilmesi Davası	44
b.	Adî Ortaklığın Feshi ve Tasfiyesine İlişkin Davalar	45
c.	Sınır Tespiti Davası.....	46
ç.	Boşanma Davası	47
4.	Çift Taraflı Davanın Karşı Dava ile İlişkisi	50
a.	Karşı Davanın Tanımı ve Hukukî Niteliği	50
b.	Çift Taraflı Dava ile Karşı Dava Arasındaki İlişki	52
B.	Çift Taraflı Dava Olarak Ortaklığın Giderilmesi Davası.....	53
1.	Davalı Paydaşın Aynı Zamanda Davacı Gibi Değerlendirilmesi	53
2.	Davalı Paydaşın Aynı Zamanda Davacı Gibi Değerlendirilmesinin Yargılama Bakımından Sonuçları...55	
IV.	YARGILAMA VE DAVA ÇEŞİTLERİ BAKIMINDAN	
	ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	61
A.	Ortaklığın Giderilmesi Talebinin Çekişmeli Yargıya Ait Olması	61
1.	Uyuşmazlığın Bulunması Ölçütü Açısından	61
2.	Subjektif Hak Yokluğu ve Re'sen Harekete Geçme Ölçütü Açısından.....	64
B.	Ortaklığın Giderilmesi Davasının Dava Çeşitleri Arasındaki Konumu.....	66
1.	Mahkemeden İstenilen Hukukî Himayenin Çeşidine Göre.....	66
a.	Genel Olarak	66
b.	Ortaklığın Giderilmesi Davası	68
(1)	İnşai Dava Görüşü	68
(2)	Eda Davası Görüşü	71

	(3) Değerlendirme.....	75
	c. Paylaştırma Sözleşmesinin İfası Davası.....	78
	ç. Paylaştırma İsteme Hakkının Bulunduğunun Tespiti Davası.....	79
	2. Talebin İleri Sürülüş Şekline Göre	80
	a. Davaların Yiğilmesi.....	80
	b. Kısmî Dava	82
	c. Karşı Dava.....	83
V.	YARGILAMAYA HÂKİM OLAN BAZI İLKELER BAKIMINDAN ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	86
	A. Tasarruf İlkesi.....	86
	1. Davanın Açılması Bakımından	86
	2. Davanın Yürütülmesi ve Dava Konusu Üzerinde Tasarruf Edilebilmesi Bakımından	87
	3. Davanın Sona Erdirilmesi Bakımından	88
	B. Hâkimin Tarafların Talepleriyle Bağlı Olması.....	89
	C. Taraflarca Getirilme İlkesi	96

İKİNCİ BÖLÜM

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA İLK DERECE YARGILAMASI

VI.	ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME.....	99
	A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Görevli Mahkeme	99
	1. Genel Olarak.....	99
	2. Birlikte Mülkiyete Konu Şey Hakkındaki Mülkiyet Uyuşmazlıkları Bakımından Görevli Mahkeme.....	103
	3. Muhdesatın Aidiyetine İlişkin Uyuşmazlıklar Bakımından Görevli Mahkeme.....	105

4. Ortaklığın Satış Yoluyla Giderilmesine Yönelik İşlemlere Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Şikâyetlerde Görevli Mahkeme	106
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yetkili Mahkeme	110
1. Genel Olarak.....	110
2. Taşınır ve Hakların Paylaştırılması Amacıyla Açılan Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yetkili Mahkeme	111
3. Taşınmazların Paylaştırılması Amacıyla Açılan Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yetkili Mahkeme	112
4. Ortaklığın Satış Yoluyla Giderilmesine Yönelik İşlemlere Karşı İleri Sürülebilecek İtiraz ve Şikâyetlerde Yetkili Mahkeme	116
5. Mirasın Paylaştırılması Amacıyla Açılan Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yetki.....	117
a. Terekenin Tamamının Paylaştırılması Talebi	117
b. Terekede Yer Alan Taşınmazların Paylaştırılması Talebi	119
VII. DAVA KONUSU BAKIMINDAN ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	121
A. Genel Olarak.....	121
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Dava Konusu	123
1. Talep Sonucu.....	123
a. Paylı Mülkiyet İlişkisinin Sona Erdirilmesi ile Paylaştırma Taleplerinin Birbirinden Bağımsız Olduğu Görüşü ve Bu Görüşün Eleştirisi	123
b. Değerlendirme.....	125
2. Dava Sebebi.....	131
VIII. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA TARAFLAR VE TARAFLARIN TEMSİLİ	134
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Taraflar	134
1. Tarafın Belirlenmesine İlişkin Teoriler Kapsamında Ortaklığın Giderilmesi Davası	134

2. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Taraf Olabilecek Kişiler	136
a. Paydaşlar	136
b. Borçlu Paydaşın Alacaklısı.....	138
c. İlgili İdare	143
ç. İntifa Hakkı Sahibi	144
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Dava Arkadaşlığı	147
1. Genel Olarak.....	147
2. Değerlendirme.....	149
C. Paylaştırmaya Rızılı Olan Paydaşların Davada Taraf Olarak Gösterilme Zorunluluğunun Bulunup Bulunmadığı	154
1. Genel Olarak.....	154
2. Davada Taraf Olarak Yer Almama Sonucunu Doğuran Beyanın Hukukî Niteliği.....	156
a. Davanın Kabulü	156
b. Usûl Hukukuna İlişkin Haklardan Feragat Edilmesi	157
c. Dava Takip Yetkisinin İradî Devri.....	158
(1) Genel Olarak	158
(2) Özellikleri.....	159
(3) Türk Hukuku Bakımından Değerlendirme	162
Ç. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Taraf Değişikliği.....	164
1. İradî Taraf Değişikliği	164
2. Kanunî Taraf Değişikliği	167
D. Davada Taraf Rollerinin Değişmesi Kavramı ve Ortaklığın Giderilmesi Davası Açısından Uygulanması	169
1. Taraf Rollerinin Değişmesi Kavramı.....	169
2. Ortaklığın Giderilmesi Davası Açısından Değerlendirilmesi	171
E. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Tarafların Temsili	173
1. Kanunî Temsil	173
2. İradî Temsil	174
IX. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA YARGILAMA USÛLÜ... 177	

A. Genel Olarak.....	177
B. Dilekçeler Aşaması	178
1. Dava Dilekçesi	178
2. Cevap Dilekçesi.....	182
a. Paylaştırma Talebi	182
b. Davanın Reddi Talebi	183
C. Ön İnceleme ve Tahkikat Aşaması.....	187
1. Genel Olarak.....	187
2. Ortaklığın Giderilmesi Davasında İspat Faaliyeti.....	188
a. Ortaklığın Giderilmesi Davasında İddia ve Somutlaştırma Yükü	188
b. Ortaklığın Giderilmesi Davasında İspat Yükü	189
c. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Deliller	195
X. ORTAKLIĞIN GIDERİLMESİ DAVASINDA ÖZELLİK ARZ EDEN BAZI TAHKİKAT İŞLEMLERİ	199
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Davanın Değiştirilmesi Yasağı	199
1. Genel Olarak	199
2. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Dava Sebebinin Değiştirilmesi	200
3. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Talep Sonucunun Değiştirilmesi	202
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Dava Konusunun Devri	207
1. Genel Olarak	207
2. Payın Üçüncü Kişiye Devredilmesi	208
3. Payın Paydaşlardan Birine Devredilmesi.....	212
C. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Derdestlik.....	213
1. Genel Olarak.....	213
2. Taraf Unsuru Açısından.....	214
3. Dava Sebebi Unsuru Açısından.....	216
4. Talep Sonucu Unsuru Açısından	217

Ç. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Bekletici Sorun	219
XI. DAVAYA SON VEREN TARAF USÛL İŞLEMLERİ AÇISINDAN ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI.....	225
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Feragat	225
1. Genel Olarak.....	225
2. Feragat Beyanının Davayı Sona Erdirmemesi	226
a. Davalılara Davaya Devam Edip Etmeyeceklerinin Sorulması	226
b. Davalıların Davaya Devam Etmeleri.....	228
c. Davalıların Davaya Devam Etmemeleri	230
3. Feragat Beyanına Rağmen Davanın Davacı Aleyhine Sonuçlanmaması.....	232
4. Feragat Beyanın Sonuçları Açısından Davanın Geri Alınmasına İlişkin Hükümlerin Uygulanması Gerektiği	233
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Kabul.....	234
1. Genel Olarak.....	234
2. Sadece Aynen Paylaştırmanın İstenmiş Olduğu Davada Davanın Kabulü	235
3. Sadece Satış Yoluyla Paylaştırmanın İstenmiş Olduğu Davada Davanın Kabulü	238
4. Aynen Paylaştırma ve Satış Yoluyla Paylaştırma Taleplerin Birlikte İstenmiş Olduğu Davada Davanın Kabulü	239
C. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Sulh.....	240
1. Genel Olarak.....	240
2. Satış Yoluyla Paylaştırma Konusunda Sulh Olunması.....	241
3. Aynen Paylaştırma Konusunda Sulh Olunması	242
4. Kanunda Öngörülen Paylaştırma Türünden Başka Bir Paylaştırma Türü Konusunda Sulh Olunması.....	244
XII. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA GEÇİCİ HUKUKİ KORUMALAR.....	246

A. Genel Olarak.....	246
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında İhtiyatî Tebir Örnekleri .	246
XIII. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİNE İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARIN TAHKİM VE ARABULUCULUK YOLLARIYLA ÇÖZÜMÜ	249
A. Ortaklığın Giderilmesine İlişkin Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü	249
B. Ortaklığın Giderilmesine İlişkin Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yoluyla Çözümü	251

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA HÜKÜM VE KANUN YOLLARI

XIV. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA HÜKÜM	255
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Verilebilecek Hükümler	255
1. Davanın Kabulü	255
a. Aynen Paylaştırma Hükümü	255
(1) Genel Olarak	255
(2) Denkleştirme Kararı	258
(3) Aynen Paylaştırma Hükümünün Yerine Getirilmesi.....	259
b. Satış Yoluyla Paylaştırma Hükümü	260
(1) Genel Olarak	260
(2) Zamanaşımı Sorunu.....	263
(3) Satış Hükümünün Yerine Getirilmesi.....	264
2. Davanın Reddi.....	267
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Hükümün Etkileri.....	267
1. Genel Olarak.....	267
2. Ortaklığın Giderilmesi Davasının Reddi Hâlinde	269
a. Kesin Hükümün Objektif Sınırları	269
b. Kesin Hükümün Subjektif Sınırları.....	272
c. Kesin Hükümün Zaman Bakımından Sınırları	274

3. Ortaklığın Giderilmesi Davasının Kabulü Hâlinde.....	277
a. İnşai Etkinin Objektif Sınırları	277
b. İnşai Etkinin Subjektif Sınırları	285
XV. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA HARÇLAR VE YARGILAMA GİDERLERİNDEN SORUMLULUK	287
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Harçlar	287
1. Genel Olarak.....	287
2. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Karar ve İlâm Harcı .	288
a. Taşınmazın Paylaştırılması Durumunda	288
b. Taşınır veya Diğer Hakların Paylaştırılması Durumunda.....	290
B. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yargılama Giderlerinden Sorumluluk	291
1. Davanın Kabulü Hâlinde	291
a. Paydaşların Payları Oranında Sorumlu Olması	291
b. Davanın Reddini İsteyen Paydaşın Sorumluluğu.....	294
2. Davanın Reddi Hâlinde	295
3. Davadan Feragat ve Davanın Kabulü Durumunda.....	296
XVI. ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASINDA KANUN YOLLARI.....	298
A. İstinaf.....	298
1. Genel Olarak.....	298
2. Taraflar.....	301
B. Temyiz	304
1. Temyiz Kanun Yolunun Kural Olarak Kapalı Olması.....	304
2. Kat Mülkiyeti Kurulmak Suretiyle Ortaklığın Giderilmesi Talebi Üzerine Verilen Kararlar	305
XVII. YARGILAMANIN İADESİ AÇISINDAN ORTAKLIĞIN GİDERİLMESİ DAVASI	306
A. Ortaklığın Giderilmesi Davasında Yargılamanın İadesi.....	306
B. Yeniden Yargılama Talebinin Kabulü Sonrasında Verilecek Kararlar ve Bunların Sonuçları.....	310

1. Kararın Onanması.....	310
2. Kararın Değiştirilmesi	311
a. Satış Hükümünün Değiştirilmesi	311
(1) Hükümün Henüz Tamamen İcra Edilmemiř Olması Durumunda.....	311
(2) Hükümün İcra Edilmiř Olması Durumunda	311
b. Aynen Paylaştırma Hükümünün Değiştirilmesi	314
SONUÇ	317
KAYNAKÇA.....	325